

Chemelot Campus inspirerend decor voor startschot Ecosysteem voor MKB-innovaties

Verslag werkconferentie 8 februari 2017

Hoe kunnen de triple helixorganisaties in Nederland hun netwerk ontwikkelen tot een entrepreneurial ecosysteem waarin het MKB innovaties sneller tot stand laat komen en vaker laat leiden tot succesvolle marktproducten? Deze vraag stond centraal tijdens de werkconferentie 'Ecosysteem voor MKB-innovaties' op 8 februari op de Brighthlands Chemelot Campus in Sittard-Geleen. De werkconferentie vormt het startschot voor een nieuw leer- en inspiratietraject dat de G32 op initiatief van Pieter Meekels, vicevoorzitter van de pijler Economie & Werk, in samenwerking met Platform31 ontwikkelt. Daarbij wordt samengewerkt met professor Erik Stam van de Universiteit Utrecht, de ministeries van Economische Zaken en Binnenlandse Zaken en de VNG.

Innovatie in het MKB

Nederland wil tot de top 5 van meest innoverende economieën behoren. Door technologische ontwikkelingen, globalisering en demografische en culturele veranderingen verschuiven de economische machtsverhoudingen (bijvoorbeeld de opkomst van Aziatische landen) en verandert de structuur van de Nederlandse economie. Economie en arbeidsmarkt zijn in transitie en het belang van een innovatief MKB neemt toe. Maar hoe ziet de ideale omgeving van MKB'ers er uit waardoor zij zich uitgedaagd voelen om de producten van de toekomst te bedenken en zij onderdeel zijn van een netwerk waarin hun ideeën zich snel ontwikkelen tot successen op de wereldmarkt?

Tijdens de werkconferentie is deze uitdaging verkent met 3 triple helix organisaties, ondernemers, bestuurders en ambtenaren uit het G32-stedennetwerk en de ministeries van EZ en BZK en reflecties vanuit wetenschap en praktijk (Brainport Development, Cleantechregio Stedendriehoek). Tijdens het ochtendprogramma gaf Bert Kip, CEO van Brighthlands Chemelot

Campus, een toelichting op het ontstaan en de ontwikkeling Chemelot Campus in het licht van regionale innovatiekracht en was er een rondleiding door het Center Court, het gloednieuwe kloppend hart van de campus. Tijdens het middagprogramma stonden 3 triple helix organisaties centraal met hun plannen om hun ecosysteem voor MKB-innovaties verder te ontwikkelen.

Brightlands' Chemelot Campus als inspirerend voorbeeld

"The challenges of today are the pathways to the opportunities of tomorrow." Met een film die met deze zin opent, start Bert Kip zijn verhaal over de ontwikkeling van de Chemelot Campus. Naast Chemelot in Sittard-Geleen huisvest Maastricht de Health Campus, is in Heerlen de Smart Services Campus te vinden en ligt Campus Greenport in Venlo. Tezamen vormen ze een community waarin wetenschap, bedrijfsleven en educatie samenkomen. Chemelot Campus geldt hierbij als hub voor de

ontwikkeling van slimme materialen en duurzame productiemethoden. Vandaag de dag lopen er 1.800 kenniswerkers en 600 studenten (mbo, hbo en academisch) rond. Het motto van de Brightlands Campussen is 'knowledge crossing borders'. Brightlands wil daarmee de grenzen tussen landen, culturen en kennisgebieden overbruggen. Dhr. Kip benadrukt dat de grote maatschappelijke veranderingen als gevolg van technologische ontwikkelingen een kans bieden om nu nieuwe bedrijven en technologie naar Nederland toe te trekken.

Een belangrijke succesfactor van Chemelot Campus als 'innovation community' is de rol die de provincie Limburg op zich neemt. Deze investeert vele miljoenen in de campus en draagt daarmee een groot deel van het risico. Een tweede succesfactor is het strenge toelatingsbeleid op de campus. Alleen partijen die qua marktprofiel daadwerkelijk kunnen bijdragen aan en profiteren van de reeds aanwezige partijen krijgen een plek op de campus. Als voorbeeld gaf Bert Kip de papierfabrikant Sappi, waarmee sinds 7 jaar de dialoog wordt gevoerd over mogelijke huisvesting. Pas na de nieuwe ontwikkeling van een product door Sappi geldt het bedrijf als serieuze kandidaat voor de campus, omdat dit product meerwaarde oplevert voor de campus. Een derde succesfactor die Bert Kip aanhaalde is de mogelijkheid van Chemelot Campus om een innovatie eerst goed te laten ontwikkelen en groeien in plaats van deze meteen "af te knippen". De Campus heeft daarmee de werking van een proeftuin. Ter illustratie: ieder jaar komen er in de Brightlands community 40 startups bij. De Campus is enerzijds open genoeg om nieuwe kennis optimaal te ontvangen en te verspreiden in haar community, en vertoont anderzijds ook kenmerken van geslotenheid waardoor die kennis kan consolideren in succesvolle innovaties.

Leren, ontdekken en experimenteren

Het middagprogramma wordt geopend door Pieter Meekels, wethouder economie van de gemeente Sittard-Geleen en vicevoorzitter van de G32-pijler Economie en Werk. Als initiatiefnemer van dit leer- en inspiratietraject benadrukt hij het belang van het samen ontdekken wat nu wel en niet werkt bij de ondersteuning van het MKB om meer te innoveren en vernieuwen.

De conferentie wordt vervolgens inhoudelijk ingeleid door professor Erik Stam van de Universiteit Utrecht en mede-grondlegger van de Entrepreneurial Ecosystem benadering. Hij laat zien hoe deze benadering een wetenschappelijk raamwerk biedt om het ondernemingsklimaat in een regio te analyseren en verbeteren. Dit begint met een goede analyse van het ecosysteem op de verschillende randvoorwaarden en systeemelementen. Hoe presteren de regio's hierop ten opzichte van het landelijk gemiddelde: wat gaat al goed en wat kan nog beter? Het is belangrijk, zo benadrukt dhr. Stam, om deze eerste stap grondig uit te voeren alvorens te kunnen bepalen welke interventies noodzakelijk zijn.

Pitches triple helix organisaties

De drie triple helix organisaties Limburg Economic Development (regio Zuid-Limburg), Midpoint Brabant (Tilburg/Hart van Brabant) en Agrifood Capital ('s-Hertogenbosch/Noordoost Brabant) presenteren in drie pitches zichzelf, hun analyse van de innovatiekracht van het MKB in hun regio, hun aanpak en concrete interventies, de knelpunten waar zij tegenaan lopen en de aanknopingspunten om hun ecosysteem voor MKB-innovaties verder te ontwikkelen. Daarbij stelden de pitchers zich kwetsbaar op door niet alleen te presenteren wat er goed gaat, maar ook te laten zien wat nog beter kan en waarover nog twijfels zijn.

Reflectie uit wetenschap en praktijk

Het gesprek hierover wordt verder op gang gebracht door reflecties uit wetenschap en praktijk. Met inbreng vanuit wetenschap (Erik Stam), ervaringsdeskundigheid (Brainport Development), rijksbeleid (ministeries EZ en BZK) en praktijkervaringen (steden, andere triple helixpartners, Platform31, VNG) wordt er in 3 workshops op de pitches van de regio's gereflecteerd zodat zij nog scherper zicht krijgen op hun aanpak om meer MKB-innovaties te genereren en een systeemverandering op gang te brengen. Dat inzicht helpt weer om passende interventies te kiezen, van netwerkvorming of ondernemend personeel tot labfaciliteiten of werkkapitaal.

In vragende vorm werden de drie regio's uitgedaagd om nog eens goed na te denken over zaken als de diversiteit van het MKB en hun wensen en behoeften: is er wel voldoende zicht op de doelgroep? Ook wordt er gewezen op de grote diversiteit en warboel aan (financiële) instrumenten: hoe kan dat hanteerbaar en begrijpelijk worden gemaakt voor het MKB? Hoe verhouden bedrijven zich tot elkaar zodat er onverwachte verbindingen worden gelegd? Hoe kun je bedrijven blijven betrekken bij de ontwikkeling van economische agenda's? Hoe kunnen we nog meer scherpere aanbrengen in de diagnose: wat zijn de feiten? Welke bottle necks zien we? Hoe exclusief moet je als regio willen zijn? Is de gekozen focus heilig of verbreed je je toch? En hoe zit het met het ondernemersklimaat: hoe kan de regio zoveel mogelijk nieuwe initiatieven mogelijk maken? Bij dit alles wordt opgeroepen om continuïteit aan te brengen in de politiek-bestuurlijke agenda's, dus voorbij de korte termijn en over collegeperiodes heen.

Vervolg leer- en inspiratietraject

Door veel deelnemers is de wens geuit om een vervolg te geven aan deze inspirerende werkconferentie. De zoektocht naar manieren om het MKB optimaal te ondersteunen wordt breed gedeeld. In het vervolg op de werkconferentie pakken we dit op door de 3 deelnemende regio's te ondersteunen bij de uitwerking van hun concrete interventies en door de organisatie van werksessies met *critical friends* en *peer review*.

Meer info? Neem contact op met Joost van Hoorn: joost.vanhoorn@platform31.nl / 06-57 94 36 56.